

17 132

D E O D U C Ā
MEDITATIO SANCTÆ EPISTOLÆ
DOMINICÆ I. POST PASCA
SEU QUASIMODOGENITI
Additis S. Patrum dictis Qoæstio-
numq; aliquot decisione, ad uberiorem textus cum opus
est explicationem, & Heterodoxorum refutationem,

Q U A M

In Regia Aboënsi Academia,

P R A E S I D E

ÆSCHILLO PETRÆO, S. S.
Theolog. Doctore & Episcopo Aboënsi,

*Examini subjicit, in Auditorio Majori, horis solitis
Ad hiem Decemb. Anni 1653.*

MICHAEL JACOBI RENNERUS.
Raumo-FINLAND.

Lyra in hunc Locum.

Quóniam tres sunt &c. Per hoc apparuit quod Jesus est veritas, verus Deus: verus homo
quia de utroq; habemus certum testimonium: de Deitate, per patrem, filium &
Spiritum Sanctum: de humanitate, per animam aquam & sanguinem,

Idem in hunc locum.

Pater dedit Testimonium Deitatis quando dixit: *Hic es filius meus dilectus.* Ipse filius
dedit, quando in monte transfiguratus est, & potentiam Divinitatis, & spem e-
ternæ beatitudinis ostendit, *Spiritus S. dedit:* Quando super baptizatum requievis
in Specie columbae, vel quando ad vocationem nominis Christi corda creden-
tium implevit,

A B O Ä,

Excusa Typ, Acad. apud Viduam Petri Waldz 1653.

V I R I S

Reverendis, Speciatissimis, Prudentissimis nec non
Humaniſsimis.

Dn. Johanni Matthiae Pastori in
Sysmali vigilantissimo fautori & cognato suo deve-
nerando.

Dn. Olavo J. Leistenio, modera-
tori Scholæ Raumœnsis acutissimo, fautori et benefactori
suo reverenter suspicioendo.

Dn. Johanni Gregorij pastori in
Lappo meritiſimo, benefactori suo perpetim venerando.

Dn. Sigfrido I. Karhia/ in Terri-
ritorio Vemoënsi Praefecto fidelissima, promotori suo pluri-
mum honorando.

Dn. Paulo Simonis Raumanno,
Collegæ Sch: Arctopol: Solertiſ: fautori et amico colendo.

Dn. Isaaco I. poliandro, reditu-
um exactori in Lachfis et Villilâ expeditissimo, benefa-
ctori & amico suo dilecto.

Meditationē hanc sacrā, in gratiæ mentis Symbolū inscriptā
atq; dedicatā cupio; Magnoperè rogans, ut chartace-
um hocce munus æqui boniq; consulatis, meq; patro-
cinio vestro foveatis. V. R. et H. bus observant;

MICHAEL J. R. Respondens.

•

MEDITATIO S. EPISTOLE DOMINICÆ I. POST P A S C H A.

In Sanctæ & Summæ Laudandæ Trinitatis, Patris, Filii,
& Spiritus Sancti nomine.

LAUDAS anima mea Dominum laudabo Dominum
in vita mea: Psallam Deo meo quamdiu fuero.
Nolite confidere in Principibus: In filijs hominum, in
quibus non est salus. Exhibit Spiritus ejus, Et reverte-
tur in terram suam: In die illa peribunt omnes cogita-
tiones eorum. Beatus cuius Deus Jacob adjutor ejus
Spes ejus in Domino Deo ipsius, Psal. 146, v. 1. 2.
3. 4. 5. Quibus verbis Psalmista primo laudat Deum &
pollicetur se laudaturum Deum & cantaturum ei quam
diu hic sit. Deinde dehortationem instituit, ne confi-
dant homines viliores principibus, potentibus, divitibus;
Rationem addens hanc, quod sint homines & Juvare ne
queant in omni casu, neq; quo ad hac corporalia, in Spi-
ritualibus v. & quoad animæ necessitates, prorsus nihil
efficere queunt, nequeunt se ipsos à morte liberare; Spi-
ritus ipsius hominis vadit, discedit à corpore, & hoc in
terram reddit, omnesq; actiones & cogitationes subsistunt
& effectum non sortiuntur. Tertio inquit, Beatus ille
cuius auxilium est Deus Jacob, cuius spes in Dominum
Deum suum. Hunc virum prædicat Psalmista beatum,
qui non confidit principibus, quippe mortalibus homi-

nibus brevis & incertæ vitæ, quorum post mortem cogitata vana sæpè sunt, Deus verò est immortalis, anima ejus finem non habet, est verus & misericors, potens ad efficiendum quod vult, facit mirabilia, facit laudabilia semper, ergo huic confidendum, semper ille potens est ad auxiliandum, semper ille potest juvare, manus ejus non sunt decurtatae, ut juvare nequeat. Ergo ille beatus, qui hunc Deum colit, in eum credit, is qui cœlum & terram, mare & omnia quæ in eis sunt fecit, servans fidem in æternum, Justitiam procurans vim patientibus, satiat famelicos, solvit compedites, illuminat cœcos, erigit lapsos, diligit justos, custodit advenas & orphanos, sustentat viduas, retroagit viam impiorum. Hic est Rex in æternum. De fide in Deum collocanda, etiam ex textu nostro plura audiemus.

O Remus igitur DEUM, ut hodiernum Festum ita celebrare, Epistolamq; ita meditari queamus, ut cedat in nominis Divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrinæ & bonorum operum, in spem & fiduciam, & tandem in eternam beatitudinem: Dicamus igitur, Pater noster &c.

TEXTUS I. Joh, §. v. 4, ad v. 22.

OMNE quod natum est ex Deo vincit mundum, & hæc est victoria quæ vincit mundum, fides nostra. Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit, quod Jesus est filius Dei? Hic est qui venit per aquam & sanguinem, Jesus Christus, non in aqua solum, sed in aqua & Sangvine. Et Spiritus est, qui testificatur, quoniam Spiritus est veritas. Quoniam tres sunt qui testimonium dant

dant in cœlo, Pater, Verbum & Spiritus Sanctus, &
hi tres unum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant
in terra, Spiritus, aqua & Sangvis, & hi tres in unum
sunt. Si testimonium hominum accipiamus, testimo-
nium Dei maius est, quoniam hoc est testimonium Dei,
quo testificatus est de filio suo. Qui credit in filium
Dei, babet testimonium in se ipso.

Exorditur Apostolus S. Iohannes hoc caput quintum,
commendans fidem in Jesum Christum, quod Jesus
Nazarenus sit Christus, promissus ille mundi Messias.
Hic inquit S. Iohannes natus est ex Deo. Etiam ita in-
ter se cohærere ait delectionem Dei Patris gignentis, &
delectionem illius qui genitus est ab illo, ut non queat
quis diligere alium sine dilectione alterius, nemo potest
diligere gignentem, nisi diligit etiam genitum: Patet
vero amor Dei inde, quod præcepta ejus serventur, quæ
gravia esse non dicit, videlicet, quia homo renatus ex fide
& charitate in Deum, omnia libenter facit, & recipit le-
gatum, verum non statim potest illa implere & o-
mnia perficere. Velle mihi adjacet, inquit Apostolus
sed perficere non invenio. Ergo præcepta Dei gravia
non sunt, quoad voluntatem hominis renati, sed ad per-
ficiendum ea homo in se facultatem non invenit. So-
lus Cgristus hoc facit pro nobis. In recitato textu in-
cipit scribere de victoria mundi hujus, quomodo mun-
dus vincendus per mirabilem quandam victoriam, scz,
per fidem, non in quodcunq;, sed in Iesum Christum,
quod ille sit filius Dei. Deinde de Iesu Christo hoc pro-
nunciat, quod veniat cum aqua & Sangvine non sola
aqua, sed cum aqua & Sangvine. Moxde Spiritu lo-

quitur dicens Spiritum testari, quod Spiritus sit veritas. Et tres esse ait testificantes in cœlo, Patrē, verbum & Spiritū Sanctum; & quod hi tres unum sint. Porro & tres es- se in terra qui testantur, Spiritum, aquam & Sangvinem & hi tres, inquit, sunt unum. Tandem inter se comparat, testimonium hominum & testimonium Dei, jam vero testimonium de filio Dei est ipsius Dei testimonium, Testatur enim pater de Filio, quod in eum credens, habeat Testimonium in se ipso. Qui vero non eredit Deo, facit Deum mendacem, quia non credidit in testimoniū quod testatus est Deus. Admonemur præcepti primi de dilectione Dei. Confirmatur fides nostra de personis in Divinitate tribus, & una Divina essentia. Informamur in doctrina de Baptismo, quod aqua illa ha- beat sanguinem Christi,

P A R T E S.

1. De orthodoxa & vera Christiana fide & sal-
vifica, quod in Christum Iesum dirigi debeat.

2. De descriptione persona & officij Christi.

Atq; hæ sunt istæ Partes, quas hâc vice breviter & sim-
pliciter tractare constituimus: Omnipotens & eternus
Deus, Pater noster cœlestis dilectissimus, nobis omnibus benedi-
cat, cunctaq; utiliter & fructuose cedere faciat.

P R I M A P A R S

In quā meditamur.

1. Fidei veræ & salvificæ ori-
ginem. Hanc indicat S. Iohannes, his verbis: O-
mne

tunc quod ex Deo natum est, vincit mundum, & haec est
victoria nostra vincens mundum, fides nostra... Fides
dicitur generata vel nata ex Deo, non eo modo, quo ab
æternō generavit filium, illum genuit Deus hodiè hoc
est ab æterno, per filium Deus Pater secula condidit.
De Christo dicitur, quod thronus ejus maneat in æter-
num. Fides alio modo à Deo generata, & quidem non
à sola prima persona, sed ab ipso etiam Filio, & Spiritu S.,
cui fides Speciali quodam modo adscribitur. Quid
conseruet nos in vera fide, ut Lutherus in explicatione
tertij articuli Symboli Apostolici loquitur. Generatur
autem fides ut loquimur cum nostro Apostolo, à Deo, si-
ve potius datur, ut Apostolus docet Rom: 10. 8. Ubi verbū
vocatur verbū fidei. Et ulterius v. 10: ad 14. Deo, itaq; per
Spiritū S. auditorum corda, qui semen verbi Dei in cor-
de suo radices agere sinunt, & fructum ferre patientur,
non eura rerum humanarum, non peccatis vel sceleris-
bus bonum Dei semen quod fructificandi gratia semina-
tum, est, suffocant, nec Spiritui S. resistunt ingratā ma-
litiā, convertit & fidem dat, ut Paulus docet Rom: 9. 16.
Quod non sit volentis, nec currentis sed miserentis Dei
& i. Cor: 3. 7.

L. C. Utique fides res est pretiosa, quia talem ha-
bet originem, quod à Deo sit profectum, descendit à Pa-
tre lumen, apud quem non est lucis vel tenebrarum
vicissitudo. Agamus itaq; Deo gratias pro fide, non
acumini nostri ingenij vel sensus. Non enim est vo-
lentis vel currentis sed miserentis Dei Rom. 9: Misere-
tur vero Deus omnium utentium ordinarijs medijs, qui-
bus Deus dat fidem. Notandum etiam hoc est, quod
fides salvifica verbo promissionis potissimum accenda-
tur

tur. Qualis concio gratiæ est Joh. 3. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitam æternam. Hinc sequitur Salvificam fidem non esse nudam historiæ notitiam, aut generalem tantum assensum, quæ quidem requiritur, & propterea fides in Scripturis notitia & scientia appellatur. Esa: 53. v. 11. Luc: 1: 77. Qualis etiam in hypocritas & epicureos, immo in ipsos etiam dia-bolos cadit. Matth: 7: v. 21. Luc: 12. v. 42. Jac. 2. Fide dem enim Salvificam certam & singularem fiduciam esse oportet in Christum, non enim qui dubitat, sed qui credit habet vitam æternam. Rom: 4: v. 16. Rom. 8. v. 38. 1. Ioh 3. 14. Ob-signatur etiam fides salvifica in cordibus piorum Spiritu Sancto. Eph. 1. v. 13. cap. 7. v. 39. 2. Cor: 1. v. 21. Nec alius est Sacramentorum finis, quam ut fides confirmetur, & non Labefactetur. Rom. 4. v. 11. Circumcisio vocatur sigillum justitiae fidei. Præterea dubitatio quam Pontificij approbant in fide salvifica, repugnat Scripturæ S. pronunciatis Matt: 14. v. 13. Rom: 4. v. 20. 1. Ioh. 6. v. 10. Heb. 10: v. 23. Oporiet etiam veram & Salvificam fidem in Christum peculiariter esse directam quia extra illum non est salus. Ioh. 10. v. 9. Ioh. 14. v. 6. Act: 4. v. 12. Debet etiam quisq; fidelis sibi in individuo Dei misericordiam à Christo meritam applicare, ac cum Paulo dicere: Christus dilexit me, & Tradidit semetipsum pro me, Gal: 2. v. 20.

II. Fidei salvificæ efficaciam:

Omne quod à Deo genitum est, inquit S. Johannes, vincit mundum, & hæc est victoria nostra, hoc est medium quo vincimus mundum, fides nostra., Indicat

eat itaq; Apostolus, cum facit mentionem victoriae, intercedere, inter nos & hunc mundum hostilitatem & odiū imo bellum, nam non est victoria, nisi ubi bellum geritur. Per mundum intelligitur vanitas mundana, ut explicat S. Johannes cap: 2. 15. Ne diligatis, inquit, mundum, neq; illa quae sunt in mundo. Si quis mundum diligit, non est dilectio Patris in illo, quia omne quod est in mundo, ut concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, lascivia vitae, non sunt a patre, sed ex mundo mundus praeterit & concupiscentia ejus. Hic itaq; cum quo certandum, & de quibus victoria reportanda est, concupiscentia carnis & oculorum, & lascivia vitae, Ilia vero vincimus per fidem, inquit S. Johannes.

L. C. Magna est efficacia fidei, vincere seipsum est optima & difficilima ratio. Quam multi, pro dolor saepissime vincuntur ab his hostibus. Apostolus Rom. 7. Conqueritur de difficilimo certamine cum lege mea, brorum suorum, quis me liberabit a corpore mortis hujus? Vicissim gratulatur de victoria Rom: 8. v. 38. & 2. Tim. 4. v 7. Paulus ad Eph: 6: v. 10. sequent: ad v. 18. Recenset praeter carnem & sanguinem alios hostes principatus, potestates, principes & rectores tenebrarum & mundi hujus spiritualia hostes vel nequitias in subcoelibus; Recenset etiam plura arma, praे omnibus commendat scutum fidei. Oremus ergo ut Deus conservet fidem nostram, non sinat linum sumigans extingvi, vel calatum quassatum prorsus frangi. Oremus itaq; rediē ex Christi informatione: Ne inducas nos in temptationem, sed libera nos a malo. Oravit Christus pro Petro, ne deficeret fides ejus, hoc est ut rursus post lapsum & negationem Christi, ex concionibus & verbo

B

Christi

Dei conciperet fideni, non maneret perpetuo incredu-
lus, quod etiam factum.

II. Quid fides de Christo pe-

culiariter credit & statuat ? Hoc indicat S. Jo-
hannes, dicens : Quis est qui vincit mundum, nisi qui
credit Iesum Christum esse filium Dei, non solum verum hominem, sed etiam ve-
rum Deum, sive Dei filium. Hanc confessionem dum
ederet Petrus, dicens : Tu es Christus filius Dei vivi.
Respondit Christus laudando hanc respositionem, & tri-
buendo illa nō carni & sangvini, Petri sed Patri suocœlesti.
Et Apostolus negat quempiam posse dicere Iesum Do-
minus, nisi per Spiritum Sanctum. 1. Cor. 12: v. 1. 2.

3. Non enim intelligit Apostolus hoc loco, nec S. Jo-
hannes in hoc textu, To credere in Christū, quod sit filius
Dei, quod sciat creditq; ita esse, sed quod filius Dei pro-
pter generis humani salutem descendenterit de cœlo, & ho-
mo factus sit pro nobis, & propter nostram salutem pa-
sus & mortuus. Ita Apostolus loquitur ad Gal: 2. v. 20.
Christus dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.
Qui ita in Christum credit, ille vincit mundum: in illo
Princeps mundi nihil habet. Qui vero credit solum, Je-
sum esse filium Dei, nec propter se etiam hominem fa-
ctum, & quod ipsius Dei satig vine redemptus, is mundu-
non vincit ejus fides non parit victoriam.

L. C. Agnoscenda infinita Dei misericordia, qui
filium suum unigenitum pro nobis dedit, nec quicquam
ad assequendam æternam salutem requirit aliud, quam
ut fide Christum amplectamur. Laudat S. Apostolus
ad Eph: 1. Hoc beneficium, hanc Dei misericordiam
v. 3. 4. 5. ad 13.

SECUNDA PARS

In parte prima fidem Salvificam descriptam vidi-
mus; In hac altera parte objectum hujus fidei sin-
gulare, hoc est Christum Jesum depingi, in hoc textu
cernimus.

In quâ meditamus :

1. Qualem hic Christi adven-

tum intelligat S. Johannes? Hic inquit videlicet Christus filius Dei venit cum aqua & sanguine Iesu Christi. Significat a- venire hic, non de Loco in locū moveri est n. ubiq; apud nos præsens ubique habens aquam & sanguinem. Significat quoꝝ quæ se operari per aquam & suum Sangvinem, videlicet in Sacramento baptismi. Et ne quis concedat in baptismo esse meram aquam & simplicem, non vero Sangvinem, repetit hanc propositionem. Non inquit, in aqua sed in aqua & Sangvinem. Mirabatur Nicodemus tantam vim esse baptismi, ut per eum homo regeneretur ad vitam æternam. Dixit enim Christus: Nisi quis renatus ex aqua & Spiritu, non potest intrare in regnum Dei Joh.3:Hoc nō intelligens Nicodemus querit quomodo hoc fiat? Christus respondet dicens: Nos loquimur quod scimus, non fallo te Nicodeme, dum hoc dico, veritatem profero. Postea adducit alia, quæ Nicodemus non intelligit, non tamen ille potuit negare; Ita etiam hic dicit S. Johannes, Spiritus Sanctus hoc dicit qui per me loquitur, quod Christus veniet, & operetur per aquam suo Sangvine tintam hominum in baptismo regenerationem.

L. C. 1. Confirmatur nostra doctrina de S. baptismo,
quod illic perfectè la vēur à peccato, ut nō imputetur no-
bis, non condemnemur propter peccatum; Itaq; non
est in Baptismo sola aqua, sed Christi Sangvis, cum ver-
bum Dei recitatur, in baptismo, & piæ preces sonant:
Hujus Sacramenti typus fuit transitus maris rubri. Quan-
do enim Israëlitæ in medio maris servati sunt, hostes ac-
quis demersi sunt; Ita in baptismo, peccata nostra, hos-
tes nostri Spirituales suffocantur & demerguntur, nos
autem salvamur. Typus etiam fuit arca Noë 1. Pet. 3.
10. Nee non circumcisio Coll: 2. ii.

L. C. 2. Agnoscamus naturæ nostræ corruptio-
nem, si quidem oportet nos renasci ex aqua & Spiritu.
Quod natum est ex carne, caro est, quod natum est ex
Spiritu, Spiritus est. Caro enim & Sangvis per su-
am, corruptam naturā, non potest intrare in regnū Dei.
Recordemus hujus sacramenti, armemus nos contra hostes Spir-
ituales & omnes tentationes, quod simus baptizati,
sicut David pugnaturus contra Goliathum incircum-
cisum, gloriabatur de signo circumcisionis, quod in suo
corpore gestavit, Goliathum verò incircumcisum asti-
mavit ut hominem velut injustum, quem interfecit,
ita etiam Sperans se imperfectarum Goliathum, quod
etiam fortiter ab eo factum, unde tantam reportavit
laudem à populo, ut caneretur de eo: David percussit
decem millia. Lavamur in baptismo à Sordibus pec-
cati, consepelimur n. cū Christo per baptismum in mor-
tem peccata nostra, ut cum eodem resuscitati in vita no-

vita-

vitate ambulemus. Oremus itaq; ex Psalmo 51. Cor
mundum crea in me Deus, & Spiritum rectum inno-
va in visceribus meis. Et x Psalmo 143. Doce me
facere Juxta tuum beneplacitum, tu es Deus meus,
Spiritus bonus deducat me in viam planam.

II. Christi essentiam cum Pa.

tre & Spiritu Sancto communem. Tres, inquit S.
Johannes, sūt qui testimonium perhibent in cœlo, Pater
Verbum & Spiritus Sanctus, & hi tres unum sunt,
hoc est unius essentiae, unam habentes essentiam &
Divinitatem. Tres, inquit Apostolus, testantur in
terra, Spiritus, aqua & sanguis, & hi tres in unum sunt
vel nunc semper sunt unum, non separantur in baptis-
mo, adeo sanguis Christi & aqua, adeo etiam Spi-
ritus Sanctus. Hinc salutaria sunt & efficacia o-
pera baptismi, quam efficaciam petunt homines per
gratiam Dei regenerati, fide donati, & bona consci-
entia latificati.

L. C. 2. Sunt in Divinitate tres personæ,
sed una est essentia omnibus tribus personis commu-
nis. Quod mysterium pluribus explicat symbolum
Athanasianum: Fides catholica, hæc est ut unum De-
um in Trinitate & Trinitatem in unitate veneremur,
neq; confundentes personas, neq; substantiam sepa-
rantes. Alia est persona Patris, alia Filij, aliò spiri-
tus

tus Sancti. De hoc etiam Symbolum Apostolicum cōfitetur, unum Deum & tres personas². Mysterium est mirabile & incomprehensibile, sed tñ. credendum, sapimus ad sobrietatem, ne indulgeamus minimum rationi. Caro enim & Sangvis res mysticas nobis non revelat, sed pater coelestis. Simus contenti ea scientia Theologica, quam Deus dat, in hoc mundo cognoscimus ex patre, prophetamus ex patre, pueri sumus, erunt in altera vita omnia perfecta, puerilia abolebuntur, viri evadimus. Sufficiat nobis gratia Dei quam habemus in hac vita.

L. C. 2. Non separanda est efficacia à sacramentis virtus Divina adest. Ita Apostolus in hoc textu de baptismo loquitur, quod Spiritus, aqua & sanguis Christi unum sint in hoc sacramento, & efficaciter operentur conversionem & regenerationem hominis. Non itaque suat nuda signa gratiarum, sed etiā organa consecrata. Quia hoc dicit S. Johannes ex revelatione Spiritus Sancti, & ex testimonio ipsius Dei, de quo dubitare fas est minimè, siquidem hominum probatæ fidei testimonium non reprobatur, testimonium Dei majus est. Oremus itaque ut Deus nos regat suo Spiritu, ut fidem habeamus illius verbis, in omnibus fidei nostræ articulis. Oremus cum Davide ex Psal: 119. v. 41. Sequent: ad 49. Et veniat super me misericordia tua Domine, salutare tuum, secundum eloquium tuum. Et respondebo exprobantibus mihi verbum, quia speravi in sermonib. tuis & ne auferas de ore meo verbum veritatis usq; quaq; quia in iudiciis tuis super speravi. Et custodiā legem tuam semper in seculum & in seculum seculi. Et ambulabam in lætitia; quia mandata tua exquisivi. Et loquebar in testimoniosis tuis in conspectu Regum, & non confundebar. Et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi. Et levavi manus meas ad mandata tua quæ dilexi, & exercebor in iustificationibus tuis.

Cles

Clementissime Deus pater
cœlestis, quia illud solū vin-
cit muudum, quod ex te natū
est, tu das fidem per quam vin-
cimus mundum, fidem illāquā
credimus Dominum nostrum
Jesum Chr. esse tuum filiū, con-
serva in nobis semper hanc fi-
dē, ne sinas illā unquam extin-
gvi, præluceat nobis in vitam
æternam, in cælestia taberna-
cula, per & propter eundem fi-
liū tuum dilectum domiuum
nostrum Iesum Christum, qui
tecum & cum Spiritu Sancto vivit & regnat in
sempiterna secula, Amen,

Benedictio & claritas, & Sapientia, & gratiarum actio, & honor & virtus
& fortitudo Deo nostro in secula seculorum Amen, Apocal. 7: 12'

Qua-